

Kolven is een zuiver Hollandsch spel

Een kolfje naar zijn hand.

VOLKSSPEL BIJ UITNEMENDHEID.

Door de eeuwen heen heeft de menschheid steeds op verschillende manieren zijn sportieve genoegens gevonden. En in den loop der tijden is gebleken, dat men in zijn ontspanningen steeds gemakzuchtiger is geworden. Nu men in deze eeuw allerwegen zijn genoegens vindt in het fijne biljartspel of in lawntennis waarbij de triomf der hersens de zegen geeft boven de ont-plooiing in groote mate van brute kracht, nu denkt men zich met moeite in, hoe onze voorouders - in plaats van met floretten te schermen - elkaar tot vermaak met strijdbijlen bevochten, of elkaar, geheel in het ijzer gehuld, op de tournooivelden met lansstooten van het paard deden tuimelen. Of men kan nauwelijks gelooven, hoe de tijd heeft bestaan, dat twee of drie slagen met 'n zwaren, ijzeren hamer, aan een langen, dunnen rotting vastgemaakt, voldoende waren om zware houten ballen over de lange Malie(n)banen te slaan, welke thans nog bij enkele steden gevonden worden. Hier beoefende men het z.g. „malie(n)“, hetwelk een groote krachtsinspanning vereischte.

Weer kwam een periode waarin onze voorouders — en wij spreken nu in het bijzonder van de oude Hollanders, Friezen, Zeeuwen en Groningers — een spel zochten, dat minder moeite met zich medebracht. Zoo ontstond het kolfspel, dat helaas als zooveel van die oude spelen al weer in onbruik is geraakt. Kolven is een zuiver spel van deze lage contreien aan de Noordzee en het verdient de aandacht van diegenen, die zich in de historie, in het leven onzer voorouders, willen vermeien. Kolf is een bespreking waard, zoodat wij dan ook in de volgende regelen iets aangaande dit oude spel verhalen.

Het spel ontstond reeds in de zestiende eeuw en kwam als zooveel balspelen uit het primitive „clootschieten“ voort. Reeds in de 16e eeuw worden keuren en resoluties, aan dit spel gewijd, uitgevaardigd en zoo werd in een resolutie van de stad Utrecht van 10 Febr. 1587 reeds

verboden „gedurende de predikatie, op de kerkhoven eenig getier te maken met rasen, met kolven, dobbelen, kaatsen...“ Ook steden als Naarden, Goes, Amsterdam vaardigen in dien tijd soortgelijke resoluties uit. Zoo wordt kolf een volksspel bij uitnemendheid, waarvan de geschiedschrijvers en literatoren van die dagen reeds melding maken. Zoo heeft de volksschrijver Bredero — wiens

spreuk „'t Kan verkeeren“ een iegelijk bekend is — het in zijn werk „Moortje“ over: „Noch kreeg hij een kolf van Klaasje Buytenaer, songder quast en songder scheur“. Een ander dichter, die kolf op het ijs zag spelen, dichtte in de zeventiende eeuw:

An men rechterhand daer kreegh een goetmans vrouw

Een kolfbal voor heur hooft....

Had ick maer iens de macht, ick souw 't er wel verbieden

Het werd daar niet verboden en op het ijs — wel de mooiste kolfbaan — is eeuwen lang dit vroolijke spel gespeeld. In den volksmond zijn vele gezegden aan kolf ontleend, blijven voortleven en worden nu gebezigd in equivalente beteekenissen. Zoo wordt van iemand, dien het goed gegaan is, gezegd: Hij heeft gelukkig gekolfd. Geeft men den moed op, dan zegt men: De kolf naar den bal werpen. Verder kent men uitdrukkingen als: „Dat is een kolfje naar zijn hand“ of, „Die altijd oordeelt op de gis, hij slaat den bal vaak leelijk mis.“

J. A. B.

Kolvende Hollander

K. HUITZING v/h „Ducal Stores“
Langestraat 63 — Telefoon 1785 — Hilversum

Crown ducal ware, Engelsch porselein, glas en aardewerk, kop en schotels, vazen en bloempotten
Wedgwood & Co., Tunstall, Baker & Co., Fenton,
Crown Potteries, Comp: Burslem, Samuel Badford

BIJLEVERING VAN ALLE ONDERDEELLEN
Verzending naar alle werelddelen onder garantie van gawe overkomst

HOTEL-PENSION RIJNDERS

Louies met Ontbijt 1.250 — Alle moderne comfort — Nabij Concertgebouw, Stadsschouwburg en Centr
WANNINGSTRAAT 1 — TELEFOON 20464 — AMSTERDAM